

13. Montaasi

Montaasi on elokuvakerronnan peruselementti. Se tarkoittaa kuvan ja äänen leikkaamista taiteelliseksi kokonaisuudeksi. Elokuvan leikkaaja liittää yksittäisiä otoksia peräkkäin ja luo illuusion yhtenäisestä tapahtumaketjusta. Useimmiten katsoja ei edes huomaa, että kuva vaihtuu muutaman sekunnin välein. Monesti katsoja tulee tietoiseksi kuvan ja äänen leikkauksista vasta silloin, kun hän itse kokeilee editoimista tietokoneella.

Yksinkertaisimmillaan montaasi on kahden kuvan rinnastamista, jolloin katsojalle syntyy uusi mielikuva. Myös ääntä voidaan käyttää tehosteena, jolloin syntyy äänen ja kuvan montaasi.

Samasta kuvamateriaalista voidaan leikata erilaisia versioita. Yksi leikkaaja saa aikaan kiihkeärytmisen kohtauksen, toinen kuvaa samaa asiaa rauhallisemmalla rytmillä. Tavallaan kyse on ajan muokkaamisesta.

Leikkauksen avulla voidaan tiivistää aikaa: pitkä tapahtumasarja voidaan kuvata muutaman otoksen avulla. Esimerkiksi päähenkilön rikastumista voisi kuvata seuraavan otossarjan avulla: mies kerää pulloja puistosta – hän saa kaupassa pulloista panttirahat – mies astelee pankkiin sijoittamaan rahat – hän kävelee autokauppaan setelitukko kädessään – mies ajaa limusiinilla pitkin kaupungin katuja.

Joskus taas montaasi venyttää aikaa. Esimerkiksi toimintaelokuvan räjähdys kuvataan usein monesta eri kuvakulmasta: yhdessä auto tuhoutuu, toisessa sankari sukeltaa suojaan, kolmannessa tulipallo nousee taivaalle, neljännessä räjähdys

valaisee lähiseudun, viidennessä lähistöllä olevat poliisit kääntävät kasvonsa pois kirkkaasta valonvälähdyksestä. Vaikka itse räjähdys kestää vain hetken, vie kohtausta valokankaalla useita sekunteja. Joskus otoksia voidaan myös hidastaa.

Joskus harvoin elokuva kestää yhtä kauan kuin tapahtumasarja, jota se kuvaa. Tällöin puhutaan reaaliaikaisesta ajan kuvauksesta. Esimerkiksi Fred Zinnemanin ohjaamassa lännenelokuvassa Sheriffi (High Noon, USA, 1952) päähenkilöllä on noin 85 minuuttia aikaa etsiä apua, ennen kuin kaupunkiin saapuvat konnat yrittävät tappaa hänet. Elokuva kestää tuon saman ajan.

tehtävä: Kuvien vaikutus toisiinsa

Etsikää lehdistä kuvia ihmisistä, paikoista ja vaikka liikennevälineistä. Kuvia pitäisi olla yhteensä viidestä kymmeneen. Tämän jälkeen ryhmät kokoavat kuvista tarinan. Millaiseen järjestykseen kuvat kannattaa asettaa, jotta tarinasta tulisi mahdollisimman mielenkiintoinen? Voisiko samoilla kuvilla kertoa toisenlaisia tarinoita? Liimatkaa kuvat kartongille tai näyttäkää ne muille dokumenttikameran avulla. Mikä tarinoista oli mielenkiintoisin?

Tarvitsette lehtiä ja saksia sekä kartonkia ja liimaa tai dokumenttikameran ja videotykin. Aikaa kannattaa varata noin kaksi tuntia.